

Uw socialezekerheidsrechten

in IJsland

De informatie in deze gids is opgesteld en bijgewerkt in nauwe samenwerking met de nationale correspondenten van het EU-systeem voor informatie over de nationale socialezekerheidsstelsels MISSOC (Mutual Information System on Social Protection). Meer informatie over het MISSOC-netwerk is te vinden op:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=nl&catId=815>.

Deze gids geeft een algemeen overzicht van de regelingen op het gebied van de sociale zekerheid in de desbetreffende landen. Aanvullende informatie kan worden verkregen uit andere MISSOC-publicaties, die allemaal op bovengenoemde MISSOC-webpagina te vinden zijn. U kunt ook contact opnemen met de bevoegde autoriteiten en instellingen die staan vermeld in de lijst van de bijlage bij deze gids.

De Europese Commissie noch enige namens de Commissie handelende persoon aanvaardt welke aansprakelijkheid dan ook voor de wijze waarop de informatie in deze publicatie wordt gebruikt.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk I: Inleiding, organisatie en financiering	4
Inleiding	4
Het sociale zekerheidsstelsel	4
Financiering	5
Hoofdstuk II: Gezondheidszorg	6
Wie komt in aanmerking voor gezondheidszorg?	6
Wat wordt er gedekt?	6
Wat moet u doen om gezondheidszorg te verkrijgen?	7
Hoofdstuk III: Uitkeringen bij ziekte	9
Wie komt in aanmerking voor een ziekte-uitkering?	9
Wat wordt er gedekt?	9
Wat moet u doen om een ziekte-uitkering te krijgen?	10
Hoofdstuk IV: Moeder- en vaderschapsuitkeringen	11
Wie komt in aanmerking voor een moeder- of vaderschapsuitkering?	11
Wat wordt er gedekt?	11
Wat moet u doen om een moeder- of vaderschapsuitkering te krijgen?	12
Hoofdstuk V: Uitkeringen bij invaliditeit	13
Wie komt in aanmerking voor een invaliditeitspensioen?	13
Wat wordt er gedekt?	13
Wat moet u doen om een invaliditeitspensioen te krijgen?	14
Hoofdstuk VI: Ouderdomspensioenen en -uitkeringen	16
Wie komt in aanmerking voor een ouderdomspensioen?	16
Wat wordt er gedekt?	16
Wat moet u doen om een ouderdomsuitkering te krijgen?	17
Hoofdstuk VII: Uitkeringen aan nabestaanden	18
Wie komt in aanmerking voor een nabestaandenpensioen?	18
Wat wordt er gedekt?	18
Wat moet u doen om een nabestaandenpensioen te krijgen?	19
Hoofdstuk VIII: Uitkeringen bij arbeidsongevallen en beroepsziekten	20
Wie komt in aanmerking voor uitkeringen bij arbeidsongevallen en beroepsziekten?	20
Wat wordt er gedekt?	20
Wat moet u doen om een uitkering i.v.m. een arbeidsongeval en beroepsziekte te krijgen?	21
Hoofdstuk IX: Gezinstoelagen	22
Wie komt in aanmerking voor een gezinstoelage?	22
Wat wordt er gedekt?	22
Wat moet u doen om een gezinstoelage te krijgen?	23
Hoofdstuk X: Werkloosheid	24
Wie komt in aanmerking voor een werkloosheidsuitkering?	24
Wat wordt er gedekt?	24
Wat moet u doen om een werkloosheidsuitkering te krijgen?	25
Hoofdstuk XI: Sociale minima	26
Wie komt in aanmerking voor een bijstandsuitkering?	26
Wat wordt er gedekt?	26
Hoe vraagt u een bijstandsuitkering aan?	27
Hoofdstuk XII: Langdurige zorg	29
Wie komt in aanmerking voor langdurige zorg?	29
Wat wordt er gedekt?	29
Wat moet u doen om langdurige zorg te krijgen?	29
Bijlage : Nuttige adressen en sites	31

Hoofdstuk I: Inleiding, organisatie en financiering

Inleiding

In het socialebeschermingsstelsel van IJsland speelt het begrip "wettige verblijfplaats" een centrale rol. De gehele bevolking valt onder het stelsel. Om die reden moet de wettelijke woonplaats in IJsland worden geregistreerd. Daarnaast kunnen andere voorwaarden van toepassing zijn om voor verschillende uitkeringen en/of verstrekkingen in aanmerking te komen.

De sociale zekerheid omvat de volgende stelsels:

- het nationale pensioenstelsel (voor ouderdoms-, invaliditeits- en nabestaandenpensioenen);
- het verplichte arbeidsgerelateerde pensioenstelsel (waarin pensioenfondsen ouderdomspensioenen (vanaf de leeftijd van 65 tot 70 jaar), invaliditeitspensioenen en pensioenen voor langstlevende echtgenoten en/of kinderen verstrekken);
- het gezondheidszorg- en ziektekostenverzekeringstelsel;
- het algemene stelsel voor gezinstoelagen;
- het stelsel voor moederschaps- en vaderschapsuitkeringen;
- het werkloosheidsverzekeringstelsel;

Aan behoeftige personen of in bepaalde omstandigheden kan sociale bijstand worden verstrekt.

Het sociale zekerheidsstelsel

Het nationale sociale pensioenstelsel wordt beheerd door het Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut (*Tryggingastofnun Ríkisins*), onder toezicht van het ministerie van Welzijn (*Velferðarráðuneytið*). Het aanvullende pensioenstelsel, dat een volledig gefinancierd stelsel is, wordt beheerd door individuele beroepspensioenfondsen en gereguleerd door het ministerie van Financiën (*Fjármálaráðuneytið*), maar staat onder toezicht van de Financiële Toezichthoudende Autoriteit (*Fjármálaeftirlitið*).

Gezondheidszorg wordt aangeboden door gezondheidszorgcentra, ziekenhuizen en particuliere artsen. Het gezondheidszorg- en ziektekostenverzekeringstelsel wordt beheerd door de IJslandse Ziektekostenverzekering (*Sjúkratryggingar Íslands*). Zowel de gezondheidszorg als de ziektekostenverzekering vallen onder het toezicht van het ministerie van Welzijn (*Velferðarráðuneytið*).

De algemene gezinstoelagen (zoals de kinderbijslag) vallen onder de verantwoordelijkheid van het directoraat Belastingen (*Ríkisskattstjóri*) en onder het toezicht van het ministerie van Financiën (*Fjármálaráðuneytið*).

Beide ouders hebben recht op moederschaps-/vaderschapsuitkeringen bij de geboorte van een kind, adoptie of de opname van een pleegkind in het gezin. Het beheer van de gezinstoelagen is toevertrouwd aan het Nationaal Arbeidsbureau (*Vinnumálastofnun*), onder toezicht van het ministerie van Welzijn (*Velferðarráðuneytið*).

De werkloosheidsuitkeringen worden betaald uit het werkloosheidsfonds, dat wordt beheerd door het Nationaal Arbeidsbureau (*Vinnumálastofnun*). Het Nationaal Arbeidsbureau staat onder toezicht van het ministerie van Sociale Zaken en Sociale Zekerheid (*Félags- og Tryggingamálaráðuneytið*).

De sociale bijstand in IJsland is tweeledig en bestaat uit bijstand van de centrale overheid (voor specifieke categorieën personen in specifieke situaties, bv. gepensioneerden) en lokale algemene bijstand. Alle ingezetenen kunnen de algemene lokale bijstand aanvragen. Deze bijstand voorziet in de belangrijkste sociale diensten en vormt het veiligheidsnet van het socialebeschermingsstelsel. De sociale bijstand van de centrale overheid valt onder de verantwoordelijkheid van het Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut (*Tryggingastofnun ríkisins*). De algemene bijstand wordt beheerd door de lokale overheden. Op beide typen sociale bijstand wordt toezicht gehouden door het ministerie van Welzijn (*Velferðarráðuneytið*).

Financiering

Het publieke nationale pensioenstelsel wordt gefinancierd uit de sociale premies (*tryggingagjald*) die worden betaald door werkgevers (en zelfstandigen), en uit de belastingen. Werknemers en zelfstandigen zijn bovendien verplicht om premie af te dragen aan hun respectieve verplichte beroepspensioenfondsen, welke premie niet minder dan 12% van het brutoloon mag bedragen, waarbij over het algemeen 8% wordt betaald door de werkgever en 4% door de werknemer. Dit zijn minimumpercentages; in collectieve overeenkomsten tussen de sociale partners kunnen hogere premies worden afgesproken.

Het ziektekostenverzekeringsstelsel en de algemene gezinstoelagen worden gefinancierd uit de belastingen.

De moederschaps-/vaderschapsuitkeringen aan economische actieve ouders bij de geboorte van een kind, adoptie of de opname van een pleegkind in het gezin worden gefinancierd uit de werkgeverspremies voor de sociale zekerheid (*tryggingagjald*). De uitkeringen aan niet-werkende ouders worden daarentegen gefinancierd uit de belastingen.

De werkloosheidsuitkeringen worden gefinancierd uit de werkgeverspremies voor de sociale zekerheid (*tryggingagjald*).

De sociale bijstand van de centrale overheid wordt gefinancierd door de centrale overheid. De algemene bijstand wordt gefinancierd door de lokale overheden.

Hoofdstuk II: Gezondheidszorg

Wie komt in aanmerking voor gezondheidszorg?

Gezondheidszorg is een openbare dienst die aan alle inwoners wordt verstrekt. Iedereen die wettelijk in IJsland woont en dat de laatste zes maanden heeft gedaan (gerekend vanaf de datum van registratie) wordt gedekt. Onder de "woonplaats" wordt de wettige woonplaats verstaan (Wet op de wettige woonplaats).

Wat wordt er gedekt?

De openbare dienst voor gezondheidszorg dekt de volgende diensten:

- medische behandeling door een huisarts waarmee een contract is gesloten,
- alle benodigde onderzoeken en behandelingen door specialisten en instellingen waarmee een contract is gesloten,
- ziekenhuisopname (zolang als nodig, samen met medische zorg, geneesmiddelen en andere ziekenhuisdiensten), ook in bevallingsklinieken,
- bijstand door een verloskundige,
- ziekenhuisopname in het buitenland,
- geneesmiddelen,
- röntgenonderzoek en bestralingstherapie,
- tandheelkundige en orthodontische behandeling van kinderen en gepensioneerden,
- reis- en vervoerskosten,
- thuiszorg,
- medische hulpmiddelen,
- fysiotherapie,
- verzorgings- en verpleegtehuizen voor ouderen.

Geneesmiddelen

Geneesmiddelen zijn onderverdeeld in vier categorieën. De betaling door de algemene zorgverzekering hangt af van het type geneesmiddel en de categorie waarin het geneesmiddel valt. De kosten van geneesmiddelen waarvan het regelmatig gebruik voor de verzekerde van vitaal belang is, worden volledig door de ziekteverzekering gedekt. De verzekerde betaalt een bepaald bedrag voor andere noodzakelijke geneesmiddelen of moet de kosten daarvan geheel zelf dragen.

Tandheelkundige en orthodontische behandelingen

De ziektekostenverzekering dekt voornamelijk de kosten van tandheelkundige behandelingen, overeenkomstig een door de minister of door de IJslandse Ziektekostenverzekering vastgestelde tarieflijst.

De verzekering vergoedt deels de kosten van tandheelkundige zorg die verleend wordt aan kinderen en jongeren onder 18 jaar.

Personen van 18 tot 66 jaar hebben geen recht op vergoeding, behalve bij aangeboren afwijkingen, ongevallen of ziekte of wanneer de betrokkenen een invaliditeitspensioen ontvangen.

Tandheelkundige zorg wordt gedeeltelijk vergoed aan personen met een ouderdoms- of invaliditeitspensioen.

Therapeutische hulpmiddelen

De IJslandse Ziektekostenverzekering subsidieert de aanschaf van therapeutische hulpmiddelen die nodig zijn vanwege lichamelijke beperkingen of ontbrekende ledematen. In bepaalde gevallen wordt een bepaald bedrag uitgekeerd, terwijl in andere gevallen een percentage van de kosten wordt vergoed.

Reis- en vervoerskosten

Reis- en vervoerskosten kunnen gedeeltelijk worden vergoed. Ook is een gedeeltelijke vergoeding van de kosten mogelijk wanneer ouders buitenshuis moeten verblijven om voor een in het ziekenhuis opgenomen kind te zorgen.

Fysiotherapie wordt gedeeltelijk of geheel vergoed na een verwijzing door een arts. Ook thuiszorg is gratis, mits gebaseerd op een verwijzing door een arts.

Wat moet u doen om gezondheidszorg te verkrijgen?

De huisarts kan vrij worden gekozen onder artsen van de openbare diensten voor gezondheidszorg, en hetzelfde geldt voor onafhankelijke huisartsen en specialisten waarmee de IJslandse Ziektekostenverzekering (IHI) (*Sjúkratryggingar Íslands*) een contract heeft gesloten. U hebt rechtstreeks toegang tot specialisten, maar ziekenhuisopname is alleen mogelijk op basis van een verwijzing door een arts.

De uitkeringen worden betaald in natura (verstrekkingen), en de kosten worden gedekt door de IJslandse Ziektekostenverzekering. Desondanks moet de patiënt doorgaans een deel van de kosten zelf betalen (eigen bijdragen). Zo moet een verzekerde per bezoek aan een gezondheidscentrum of een huisarts tussen de 1 000 (6,35 EUR) en 2 600 ISK (17 EUR) betalen. Het bedrag varieert naar gelang het type aangeboden dienst. Er hoeft geen eigen bijdrage te worden betaald voor kinderen onder de 18 jaar, en voor gepensioneerden gelden speciale regels.

Voor behandeling door een specialist geldt een eigen bijdrage van 4 200 ISK (27 EUR) plus 40% van de resterende kosten (tot een maximum van 29 500 ISK (187 EUR)). Voor gepensioneerden en kinderen onder de 18 jaar gelden speciale regels.

Er is een plafond voor de jaarlijkse betaling van eigen bijdragen, dat van toepassing is op alle verzekerden. Dit plafond bedraagt 29 500 ISK (187 EUR) per persoon, 8 900 ISK (57 EUR) voor kinderen in hetzelfde gezin en 7 400 ISK (47 EUR) voor een gepensioneerde. Voor personen die dit plafond hebben bereikt zijn kortingskaarten (*afsláttarkort*) beschikbaar die gedurende de rest van het jaar kunnen worden gebruikt.

Ziekenhuisopname

Verzekerden hoeven de kosten van een ziekenhuisopname op doktersvoorschrift (inclusief de kosten van een opname in een kraamkliniek) niet zelf te betalen.

De ziekteverzekering dekt de kosten wanneer een verzekerde dringend in een ziekenhuis in het buitenland moet worden opgenomen omdat de nodige medische zorg niet in IJsland zelf verleend kan worden. De behandelend arts moet een aanvraag indienen bij de IJslandse Ziektekostenverzekering (IHI) . De IHI gaat na of de patiënt in aanmerking komt voor een ziekenhuisopname in het buitenland, onderzoekt of aan de voorwaarden is voldaan en besluit waar de patiënt in het buitenland moet worden opgenomen.

Hoofdstuk III: Uitkeringen bij ziekte

Wie komt in aanmerking voor een ziekte-uitkering?

De IJslandse Ziektekostenverzekering (IHI) verstrekt dagelijkse ziekte-uitkeringen (*sjúkradagpeningar*) aan alle werknemers en zelfstandigen (voor thuiswerkers en studenten kunnen specifieke regels gelden) van 18 jaar en ouder die geen ouderdoms- of invaliditeitspensioen ontvangen. Voorwaarden daarvoor zijn dat ze arbeidsongeschikt zijn, zijn gestopt met werken wegens ziekte en niet langer loon of salaris ontvangen. In geval van orgaandonatie kunnen andere voorwaarden van toepassing zijn.

Over het algemeen moet een verzekerde twee maanden voorafgaand aan de ziekte hebben gewerkt. Voor nieuwe ingezetenen geldt bovendien dat ze gedurende zes maanden voorafgaand aan de ziekte wettelijk in IJsland moeten hebben gewoond. Voor orgaandonoren geldt dat moet worden aangetoond dat de betrokkene gedurende zes achtereenvolgende maanden voorafgaand aan de arbeidsongeschiktheid als gevolg van de donatie actief moet hebben deelgenomen aan de IJslandse arbeidsmarkt. Van elke maand moet ten minste 25% zijn gewerkt.

Wat wordt er gedekt?

Verzekerden krijgen vanaf de 15e ziektedag ziekengeld, mits zij minstens 21 dagen arbeidsongeschikt zijn. De wachttijd van veertien dagen begint op de dag dat de arbeidsongeschiktheid wordt bevestigd door een arts.

Werkgevers zijn verplicht om werknemers na een ononderbroken dienstverband van twaalf maanden gedurende ten minste een maand door te betalen. Collectieve overeenkomsten voorzien in doorbetaling van het loon gedurende een bepaalde periode, die per overeenkomst verschilt. Gedurende deze periode worden geen ziekte-uitkeringen of bijzondere uitkeringen aan orgaandonoren verstrekt.

Ziekte-uitkeringen nadat de uitbetaling van loon is gestopt zijn niet inkomensafhankelijk, maar worden verstrekt als een vast bedrag.

Wie een voltijdse baan moet opgeven, ontvangt een volledige daguitkering (1 275 ISK (8,10 EUR)). Wie een minder dan voltijdse baan opgeeft, maar ten minste een halve baan behoudt, krijgt een halve daguitkering,

In geval van orgaandonatie wordt gedurende maximaal drie maanden een uitkering verstrekt van 80% van het gemiddelde verdiende loon of het berekende inkomen van het laatste inkomensjaar voorafgaand aan het jaar waarin de arbeidsongeschiktheid optreedt, maar tot een bepaald plafond.

Voor elk ten laste komend kind tot 18 jaar wordt een toeslag van 349 ISK (2,22 EUR) uitgekeerd. Daarnaast vergoedt de verzekering tot 80% van de verblijfskosten van ouders van wie een kind van jonger dan 18 jaar is opgenomen in een ziekenhuis op grote afstand van hun huis.

Het ziekingeld kan in elke periode van 24 maanden maximaal 52 weken worden uitbetaald.

Wat moet u doen om een ziekte-uitkering te krijgen?

Om in aanmerking te komen voor ziekingeld, moet een arts vaststellen dat u niet in staat bent om te werken.

Om ziekte-uitkeringen aan te vragen moet u een standaardaanvraagformulier indienen bij de IJslandse Ziektekostenverzekering. Ziekingeld wordt doorgaans niet langer dan twee maanden met terugwerkende kracht uitgekeerd.

Hoofdstuk IV: Moeder- en vaderschapsuitkeringen

Wie komt in aanmerking voor een moeder- of vaderschapsuitkering?

Vrouwen die hun wettige woonplaats in IJsland hebben, hebben recht op gratis kraamzorg. Nieuwe ingezetenen moeten ten minste zes maanden in IJsland wonen.

Beide ouders hebben recht op moederschaps-/vaderschapsuitkeringen (*greiðslur úr fæðingarorlofsjóði*), mits ze gedurende zes achtereenvolgende maanden voorafgaand aan de geboorte van het kind actief in de IJslandse arbeidsmarkt zijn geweest (in elke maand voor ten minste 25%).

Vaderschaps-/moederschapstoelagen (*fæðingarstyrkur*) worden toegekend aan beide ouders als deze niet economisch actief zijn en aan studenten, mits ze kunnen aantonen dat ze ten minste twaalf maanden voorafgaand aan de geboorte van het kind in IJsland hebben gewoond.

Adoptietoelagen (*ættleiðingarstyrkur*) worden uitgekeerd aan adoptieouders die een kind uit het buitenland adopteren, op voorwaarde dat ze over een door IJsland afgegeven vergunning voor het adopteren van een buitenlands kind beschikken.

Wat wordt er gedekt?

Uitkeringen in natura

De patiënt kan zolang als nodig in het ziekenhuis blijven en heeft recht op medische verzorging, geneesmiddelen en andere ziekenhuisvoorzieningen.

Moeder- en vaderschapsverlof en -uitkering

Beide ouders hebben bij de geboorte of de adoptie van een kind of wanneer ze een pleegkind permanent in huis opnemen, onafhankelijk van elkaar recht op maximaal drie maanden moederschaps-/vaderschapsverlof. Beide ouders kunnen vanaf een maand voor de verwachte datum van de bevalling verlof opnemen. De moeder moet ten minste de eerste twee weken na de geboorte van het kind moederschapsverlof opnemen.

Voorts hebben de ouders samen recht op drie extra maanden verlof. Deze drie maanden kunnen volledig door een van de ouders worden opgenomen of over beide ouders worden verdeeld. De ouders kunnen het verlof op elk willekeurig tijdstip tijdens de periode van 36 maanden na de geboorte opnemen.

De hoogte van de moederschaps-/vaderschapsuitkering bedraagt 80% van het gemiddelde verdiende loon tot een maximum van 200 000 ISK (1 270 EUR), en 75% van het gemiddelde totale loon dat boven dit bedrag uitstijgt. De referentieperiode die wordt gehanteerd is de ononderbroken periode van twaalf maanden die zes maanden voorafgaand aan de geboorte van het kind eindigt, of, in het geval van adoptie of het permanent in het gezin opnemen van een pleegkind, voorafgaand aan de datum van de aankomst van het kind in het huishouden. Het berekende inkomen van zelfstandigen is gebaseerd op het inkomensjaar voorafgaand aan het jaar waarin het

kind wordt geboren, in het geval van adoptie of het permanent in het gezin opnemen van een pleegkind, voorafgaand aan de datum van de aankomst van het kind in het huishouden. Er zijn een minimumuitkering (die afhankelijk is van de mate van participatie in de arbeidsmarkt) en een maximumuitkering vastgesteld. De maximale uitkering bedraagt ISK 300 000 (1 905 EUR)

De moederschaps-/vaderschapstoelage aan ouders die in deeltijd (minder dan 25%) of helemaal niet werken, bedraagt 55 608 ISK (353 EUR) per maand. De uitkering aan ouders die voltijds onderwijs volgen is hoger: 127 437 ISK (809 EUR) per maand. De moederschaps-/vaderschapstoelage wordt gedurende een periode van negen maanden verstrekt.

De adoptietoelage bedraagt 568 692 ISK (3 611 EUR).

Wat moet u doen om een moeder- of vaderschapsuitkering te krijgen?

Om een moederschaps-/vaderschapsuitkering aan te vragen moet u een standaardaanvraagformulier indienen bij het bevoegde orgaan. De aanvrager moet een aantal bewijsstukken overleggen. In geval van een geschil is beroep mogelijk.

Hoofdstuk V: Uitkeringen bij invaliditeit

Wie komt in aanmerking voor een invaliditeitspensioen?

Nationaal pensioen

Wie tussen de 18 en 67 jaar oud is, wettelijk in IJsland woont en ten minste drie onmiddellijk aan de uitkeringsaanvraag voorafgaande jaren wettig in IJsland heeft gewoond, heeft recht op een nationaal invaliditeitspensioen (*lífeyrir almannatrygginga*). Zijn of haar langetermijninvaliditeit als gevolg van een medisch erkende ziekte of invaliditeit moet zijn vastgesteld op ten minste 75% en zijn of haar inkomen moet onder een bepaald niveau liggen.

Wie voor 50-74% invalide is verklaard en – behalve aan de voorwaarden inzake de mate van invaliditeit – aan alle voorwaarden voor een nationaal pensioen voldoet, kan een invaliditeitsuitkering (*örorkustyrkur*) krijgen. Ook wie voltijds werkt, maar wegens zijn of haar invaliditeit hoge extra kosten heeft, kan het pensioen ontvangen.

Arbeidspensioen

Economisch actieve personen die premie hebben betaald en verplicht verzekerd zijn bij een beroepspensioenfonds kunnen bij invaliditeit recht hebben op een arbeidspensioen (*lögbundnir lífeyrissjóðir*). Hun arbeidsongeschiktheid, die de oorzaak van de inkomensdaling is, moet 50% of meer bedragen. Daarnaast moeten ze gedurende ten minste twee jaar zijn aangesloten bij een pensioenfonds (en premie betalen).

Wat wordt er gedekt?

Nationaal pensioen

De factoren die bepalend zijn voor de berekening van het nationale invaliditeitspensioen zijn de mate van arbeidsongeschiktheid, de leeftijd waarop voor het eerst een arbeidsongeschiktheid van 75% of meer wordt vastgesteld, de tijd dat de begunstigde in IJsland woont en het inkomen van de begunstigde.

Wie tussen zijn 18e en 67e levensjaar minstens veertig jaar wettig in IJsland heeft gewoond, heeft recht op een volledig invaliditeitspensioen (40/40). Wie niet aan deze voorwaarde voldoet, krijgt een invaliditeitspensioen in verhouding tot de duur van de perioden dat hij al in IJsland verblijft.

Het nationale pensioen wordt verstrekt als een vast bedrag, dat wordt verlaagd indien inkomen wordt verdiend uit andere bronnen, of ingetrokken als het inkomen een bepaald bedrag overschrijdt.

Ontvangers van een invaliditeitspensioen hebben recht op een leeftijdsgebonden pensioenbijslag (*aldurstengd örorkuuppbót*). Het bedrag van de toelage hangt af van de leeftijd van de ontvanger op het moment dat deze voor het eerst recht op een invaliditeitspensioen krijgt.

Ook kan een volledige pensioentoeelage (*tekjutrygging*) worden verstrekt indien het inkomen beneden een bepaald bedrag valt.

Kinderbijslag

Ontvangers van een invaliditeitspensioen hebben voor elk ten laste komend kind recht op kinderbijslag. Een kinderpensioen (*barnalífeyrir*) wordt uitgekeerd aan kinderen onder de 18 jaar. Het kind of een van de ouders moet ten minste de drie jaar onmiddellijk voorafgaand aan de aanvraag in IJsland hebben gewoond. Als beide ouders een invaliditeitspensioen ontvangen, wordt het kinderpensioen verdubbeld..

Andere toeslagen

Op grond van de wet op de sociale bijstand kunnen verschillende sociale uitkeringen bovenop het nationaal pensioen worden toegekend, hetzij in bijzondere omstandigheden, hetzij wanneer is aangetoond dat een betrokkene die in IJsland woont zonder deze andere toeslagen niet in staat is in zijn of haar levensonderhoud te voorzien. Dit zijn bijvoorbeeld de toelage voor alleenstaanden (*heimilisuppbót*), de bijzondere ondersteuningstoelage (*sérstök uppbót til framfærslu*) en aanvullende toelagen (*frekari uppbætur*).

Revalidatiemaatregelen

Revalidatie wordt gestimuleerd. Hiertoe kan een revalidatietoelage (*endurhæfingarlífeyrir*) worden uitgekeerd wanneer het niet mogelijk wordt geacht vast te stellen in hoeverre iemand permanent arbeidsongeschikt is. Het Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut (*Tryggingastofnun ríkisins*) kan ook overeenkomsten sluiten met ondernemingen die het in dienst nemen van personen met een handicap stimuleren.

Arbeidspensioen

De factoren die bepalend zijn voor de hoogte van het arbeidspensioen zijn de mate van arbeidsongeschiktheid en het opgebouwde pensioenbedrag, dat wordt bepaald aan de hand van het aantal opgebouwde pensioenpunten. Het pensioen kan worden verhoogd op basis van extra opbouwjaren die worden toegekend bij het bereiken van de pensioenleeftijd. Het stelsel voor nationale ambtenaren is echter een toegezegd-pensioenstelsel.

Wat moet u doen om een invaliditeitspensioen te krijgen?

Aanvragers moeten een standaardaanvraagformulier indienen bij het Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut (*Tryggingastofnun ríkisins*), terwijl hun behandelend arts een medisch verslag moet opstellen en naar het instituut moet sturen. De aanvrager moet ook een vragenlijst over zijn capaciteiten invullen en inlichtingen verstrekken over zijn of haar inkomsten, dat wil zeggen een aangifte inkomstenbelasting.

De bevoegde ambtenaar van de gezondheidsdienst bepaalt de mate van invaliditeit van de aanvrager aan de hand van vastgestelde normen, die zijn gebaseerd op de gevolgen van medisch erkende ziekten en invaliditeit. Voordat de mate van invaliditeit wordt vastgesteld, wordt het vooruitzicht op revalidatie van de aanvrager vastgesteld en kan worden verlangd dat hij of zij aan een revalidatieprogramma deelneemt.

De grondslag voor recht op uitkeringen kan op elk moment worden herzien, en de hoogte van de uitkeringen kan worden aangepast aan eventuele veranderingen die hebben plaatsgevonden. Uitkeringen worden vooruitbetaald op de eerste dag van de maand.

Het arbeidspensioen moet worden aangevraagd bij het betrokken verplichte beroepspensioenfonds.

Hoofdstuk VI: Ouderdomspensioenen en -uitkeringen

Wie komt in aanmerking voor een ouderdomspensioen?

Nationaal pensioen

Wie 67 jaar of ouder is en tussen zijn zestende en zevenenzestigste ten minste drie kalenderjaren wettig in IJsland heeft gewoond, heeft recht op een nationaal publiek pensioen (*lífeyrir almannaþrygginga*), mits zijn of haar inkomen onder een bepaald niveau ligt.

Voor het recht van zeelieden op een ouderdomspensioen gelden speciale regels: zij kunnen (onder bepaalde voorwaarden) vanaf de leeftijd van 60 jaar een pensioen ontvangen.

Arbeidspensioen

Als algemene regel geldt dat verzekerde werknemers en zelfstandigen vanaf de leeftijd van 65 jaar recht hebben op een arbeidspensioen van het verplichte beroepspensioenfonds (*lögbundnir lífeyrissjóðir*), mits ze tussen hun zestende en zeventigste waren aangesloten bij het arbeidspensioenstelsel. Er geldt geen minimaal tijdsvak van verzekering.

Wat wordt er gedekt?

Nationaal pensioen

De bepalende factoren voor de berekening van het nationale ouderdomspensioen zijn de tijd dat de begunstigde wettelijk in IJsland heeft gewoond en het inkomen van de begunstigde.

Wie tussen zijn 16e en 67e levensjaar minstens veertig kalenderjaren wettig in IJsland heeft gewoond, heeft recht op een volledig ouderdomspensioen (40/40). Wie niet aan deze voorwaarde voldoet, krijgt een ouderdomspensioen in verhouding tot het aantal jaren dat hij al in IJsland verblijft.

Het nationale pensioen wordt verstrekt als een vast bedrag, dat wordt verlaagd indien inkomen wordt verdiend uit andere bronnen, of ingetrokken als het inkomen een bepaald bedrag overschrijdt.

Ook kan een volledige pensioentoeelage (*tekjutrygging*) worden verstrekt indien het inkomen onder een bepaald bedrag valt.

Het is mogelijk om het basispensioen en de pensioentoeelage uit te stellen (d.w.z. later aan te vragen), tot de leeftijd van 72 jaar. In dat geval worden de uitkeringen verhoogd met 0,5% voor elke extra maand. De maximaal toegestane verhoging is 30%.

Het Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut (*Tryggingastofnun ríkisins*) kan besluiten om een kinderspension (*barnalífeyrir*) te betalen voor elk ten laste komend kind van een begunstigde van een ouderdomspension.

Op grond van de wet op de sociale bijstand kunnen verschillende sociale uitkeringen bovenop het nationaal pension worden toegekend in bijzondere omstandigheden waarin is aangetoond dat een betrokkene die in IJsland woont zonder deze andere toeslagen niet in staat is in zijn of haar levensonderhoud te voorzien. Dit zijn bijvoorbeeld de toelage voor alleenstaanden (*heimilissuppbót*), de bijzondere ondersteuningstoelage (*sérstök uppbót til framfærslu*) en aanvullende toelagen (*frekari uppbætur*).

Arbeidspension

Het arbeidspension wordt berekend aan de hand van gedetailleerde regels die zijn vastgelegd in de statuten van elk beroepspensionfonds. De algemene regel is dat het pension wordt berekend op basis van opgebouwde pensionpunten. Een minimumpension op basis van veertig jaar premiebetaling bedraagt 56% van de maandelijke lonen waarover premie is betaald.

Wat moet u doen om een ouderdomsuitkering te krijgen?

Als u het nationale ouderdomspension wilt aanvragen, moet u een volledig ingevuld standaardaanvraagformulier indienen bij het Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut (*Tryggingastofnun ríkisins*). Ook zult u worden gevraagd informatie over uw inkomen te verstrekken. Uitkeringen worden vooruit op de eerste dag van de maand betaald.

Het arbeidspension moet worden aangevraagd bij het betrokken verplichte beroepspensionfonds.

Hoofdstuk VII: Uitkeringen aan nabestaanden

Wie komt in aanmerking voor een nabestaandenpensioen?

Nationaal pensioen

In IJsland bestaat geen nationaal wettelijk weduwe- of weduwnaarspensioen, maar wordt een kinderpensioen (*barnalífeyrir*) uitgekeerd aan wezen (natuurlijke, geadopteerde of stiefkinderen) van jonger dan 18 jaar. De overleden verzekerde, de langstlevende echtgeno(o)t(e) of het weeskind moet aantonen dat hij of zij ten minste drie jaar onmiddellijk voorafgaand aan de aanvraag van een kinderpensioen wettelijk in IJsland heeft gewoond.

Arbeidspensioen

Uitkeringen van een verplicht beroepspensioenfonds (*lögbundnir lífeyrissjóðir*) kunnen gedurende een beperkte periode worden uitgekeerd aan echtnoten, aan partners (van hetzelfde of het andere geslacht) met een samenlevingscontract, aan kinderen tot 18 jaar, en in bepaalde gevallen aan zorgverleners. De voorwaarde hiervoor is dat de overledene ten tijde van zijn of haar overlijden een pensioen van het pensioenfonds ontving of gedurende een bepaalde periode voorafgaand aan zijn of haar overlijden premie had betaald.

Wat wordt er gedekt?

Nationaal pensioen

Het kinderpensioen (*barnalífeyrir*) wordt uitgekeerd als een vast maandelijks bedrag. Dit bedrag wordt verdubbeld als het kind beide ouders heeft verloren.

Een langstlevende echtgeno(o)t(e) of partner die nog geen 67 jaar is kan recht hebben op een overlijdensuitkering (*dánarbætur*), die gedurende zes maanden wordt verstrekt. Deze periode kan worden verlengd tot twaalf maanden als de ontvanger voor een ten laste komend kind van jonger dan 18 jaar zorgt of in andere bijzondere omstandigheden.

Arbeidspensioen

Een kinderpensioen wordt maandelijks uitgekeerd aan de overlevende kinderen van een overleden persoon, totdat deze de leeftijd van 18 jaar bereiken. De hoogte van het bedrag kan variëren, afhankelijk van het pensioenfonds. De uitkeringen worden verdubbeld als beide ouders, die lid van het pensioenfonds waren, zijn overleden.

De uitkering aan de langstlevende echtgeno(o)t(e) of partner wordt berekend als een percentage van het pensioen van de overledene op basis van de statuten van elk pensioenfonds. De uitkering wordt slechts voor een beperkte periode verstrekt. Als de overledene en de langstlevende echtgeno(o)t(e) of partner kinderen hadden, kan de uitkering worden verstrekt totdat het kind de leeftijd van 19 jaar bereikt.

Wat moet u doen om een nabestaandenpensioen te krijgen?

Er moet een standaardaanvraagformulier worden ingediend bij het Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut (*Tryggingastofnun ríkisins*).

Uitkeringen uit hoofde van een arbeidspensioenstelsel moeten worden aangevraagd bij het betrokken verplichte beroepspensioenfonds.

Hoofdstuk VIII: Uitkeringen bij arbeidsongevallen en beroepsziekten

Wie komt in aanmerking voor uitkeringen bij arbeidsongevallen en beroepsziekten?

Met uitzondering van buitenlandse staatsburgers in officiële buitenlandse dienst en hun buitenlands personeel zijn alle werknemers in IJsland tegen arbeidsongevallen verzekerd. Werk aan boord van een IJslands schip of vliegtuig of aan boord van een schip of vliegtuig dat in het bezit is van of geëxploiteerd wordt door IJslanders, staat gelijk met werk in IJsland, mits het salaris in IJsland wordt uitbetaald. Ook zelfstandigen zijn verzekerd.

Wie huishoudelijk werk verricht, moet aan het begin van elk jaar bij zijn belastingaangifte een aanvraag voegen waarin hij te kennen geeft aanspraak te willen maken op een uitkering in geval van een arbeidsongeval.

De arbeidsongevallenverzekering dekt ongevallen die worden veroorzaakt door een plotselinge externe gebeurtenis tijdens het werk, stages, reddingswerk, en alle door een erkende sportclub onder het toezicht van een trainer georganiseerde sporttrainingen, -manifestaties en -wedstrijden.

De verzekering dekt ongevallen op het werk, d.w.z. ongevallen op het werk tijdens de officiële werktijd of tijdens eet- en koffiepauzen, ongevallen tijdens officiële zakenreizen en ongevallen tijdens het woon- werkverkeer.

Voorts dekt de verzekering ziekten als gevolg van blootstelling gedurende hoogstens een paar dagen aan schadelijke stoffen, straling, enz. op het werk.

Wat wordt er gedekt?

Gezondheidszorg en kort lopende uitkeringen

Als een arbeidsongeval of beroepsziekte medische behandeling nodig maakt, is deze behandeling gedekt door de ziektekostenverzekering. Ook eigen bijdragen van de verzekerde worden door de verzekering vergoed.

Dagvergoedingen voor ziekte (*slysadagpeningar*) worden uitgekeerd vanaf de achtste dag na het ongeval, mits de verzekerde ten minste tien dagen arbeidsongeschikt was. De uitkering bij ziekte heeft de vorm van een vast bedrag, dat 1 558 ISK (9,89 EUR) bedraagt, met een toelage van 349 ISK (2,22 EUR) voor elk ten laste komend kind dat nog geen 18 jaar is. In collectieve overeenkomsten kan afgesproken zijn dat het loon gedurende een bepaalde periode wordt doorbetaald, in welke periode geen ziekte-uitkering aan de betrokkene wordt verstrekt. De dagvergoeding wordt betaald totdat het slachtoffer opnieuw arbeidsgeschikt is, blijvend invalide wordt verklaard of overlijdt. De dagvergoeding wordt hoogstens 52 weken uitbetaald.

Uitkeringen bij invaliditeit

Als het arbeidsongeval of de beroepsziekte resulteert in permanente arbeidsongeschiktheid van 75% of meer, heeft de betrokkene recht op een volledig **invaliditeitspensioen**. Bij blijvende invaliditeit van minder dan 75% staat de uitkering in verhouding tot de mate van invaliditeit. Wanneer het verlies aan capaciteit minder dan 50% bedraagt (maar ten minste 10%), kan het Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut (*Tryggingastofnun ríkisins*) de betrokkene een uitkering bij invaliditeit verstrekken als een bedrag ineens dat equivalent is aan een pensioen voor een bepaald aantal jaren. Revalidatiemaatregelen worden gestimuleerd.

Wie voor meer dan 50% invalide wordt verklaard, ontvangt onder bepaalde voorwaarden een aanvullend pensioen voor een echtgeno(o)t(e) en/of kinderen onder 18 jaar die ten tijde van het ongeval ten laste van de uitkeringsgerechtigde kwam(en).

Nabestaandenpensioenen

Wanneer een arbeidsongeval of een beroepsziekte binnen twee jaar na het ongeval of het begin van de ziekte in het overlijden van de betrokkene resulteert, kan gedurende een periode van acht jaar een maandelijkse uitkering bij overlijden (*dánarbætur vegna slysa*) ten bedrage van 36 134 ISK (229 EUR) worden verstrekt aan de weduwe of weduwnaar.

Het kinderpensioen (*barnalífeyrir*) wordt verstrekt voor elk kind, en wordt verdubbeld als beide ouders zijn overleden. Ook worden uitkeringen verstrekt voor gehandicapte kinderen van ouder dan 16 jaar die ten laste kwamen van de overledene toen het letsel of de ziekte zich voordeed. De hoogte daarvan is afhankelijk van de mate waarin het kind door de overledene werd onderhouden, op een schaal van 451 502 ISK (2 867 EUR) tot 1 354 998 ISK (8 604 EUR).

Wat moet u doen om een uitkering i.v.m. een arbeidsongeval en beroepsziekte te krijgen?

Wanneer zich een arbeidsongeval voordoet waarvan kan worden verondersteld dat daar uitkeringen uit hoofde van de arbeidsongevallenverzekering uit zullen voortvloeien, dient de werkgever, of, bij ontstentenis van een werkgever, de verzekerde dit onmiddellijk te melden bij het hoofd van de politie of diens vertegenwoordiger op de door het Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut (*Tryggingastofnun ríkisins*) voorgeschreven wijze. Het hoofd van politie stuurt een verslag met alle noodzakelijke informatie naar de Socialeverzekeringsadministratie.

Verzuim om het ongeval te melden leidt er niet toe dat de betrokkene of zijn of haar nabestaanden geen uitkering meer kunnen aanvragen. Het ongeval dient echter binnen een jaar na het ongeval te worden gemeld. Ook daarna kan nog een uitkering worden uitbetaald, als de omstandigheden van het ongeval ook na meer dan een jaar overduidelijk zijn.

Hoofdstuk IX: Gezinstoelagen

Wie komt in aanmerking voor een gezinstoelage?

Voor gezinnen met kinderen zijn verschillende vormen van ondersteuning beschikbaar, zowel op nationaal als op lokaal niveau.

De kinderbijslag wordt betaald aan ouders of andere personen die verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van kinderen tot de leeftijd van 18 jaar. In het geboortjaar van het kind wordt de volledige kinderbijslag betaald, maar in het jaar dat het kind 18 jaar wordt, wordt helemaal geen kinderbijslag betaald. Het kind hoeft niet wettelijk in IJsland te wonen. Het kind dient echter wel te worden onderhouden door personen die onderworpen zijn aan de onbeperkte belastingaansprakelijkheid in IJsland volgens de belastingwet.

Wat wordt er gedekt?

Kinderbijslag

De kinderbijslag is inkomensafhankelijk en het toegekende bedrag is afhankelijk van het inkomen van beide ouders of, in geval van een alleenstaande ouder afhankelijk van alleen het inkomen van de ene ouder.

Voor kinderen onder de leeftijd van 7 jaar wordt een speciale toelage betaald, die ook inkomensafhankelijk is. De bedragen worden vastgesteld aan de hand van de belastingen in het jaar na het inkomensjaar, en de betaling vindt vervolgens in twee delen plaats, het eerste op 1 augustus en het tweede op 1 november. Het is mogelijk bij de belastingdienst vooruitbetalingen aan te vragen, die dan op 1 februari en 1 mei plaatsvinden.

Overige bijstand

Toelage voor alleenstaande ouders

Een toelage voor alleenstaande ouders (*mæðralaun*) kan worden verstrekt wanneer deze twee of meer ten laste komende kinderen onder de 18 jaar heeft die wettelijk in IJsland wonen.

Subsidies voor kinderopvang

Lokale overheden kunnen de kosten van dagopvang van kinderen in particuliere crèches subsidiëren, bijvoorbeeld in geval van alleenstaande ouders. De overgrote meerderheid van de lokale overheden verstrekt subsidies aan alleenstaande ouders, en daarom is de financiële steun voor de kosten van particuliere kinderopvang gelijk aan het bedrag dat moet worden betaald voor de kleuterschool, die door de lokale overheden worden bestuurd.

Speciale uitkeringen voor gehandicapte of chronisch zieke kinderen

De thuiszorgtoelage (*umönnunargreiðslur*) kan worden verstrekt aan personen die verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van gehandicapte of chronisch zieke kinderen die thuis of in een ziekenhuis verblijven.

Uitkeringen voor personen die ernstig gehandicapte of chronisch zieke kinderen verzorgen

Ouders die zes maanden in de IJslandse arbeidsmarkt hebben gewerkt en studenten kunnen een uitkering krijgen wanneer ze voor een ernstig gehandicapt kind of een langdurig ziek kind zorgen (*greiðslur til foreldra langveikra eða alvarlega fatlaðra barna*). De voorwaarde om hiervoor in aanmerking te komen is dat ze stoppen als werknemer of zelfstandige om voor hun kind te zorgen.

Kinderpensioen voor studerende jongeren

Jongeren in de leeftijd van 18 tot 20 jaar die een studie of een beroepsopleiding volgen kunnen een maandelijks vast bedrag als tegemoetkoming in de kosten ontvangen (*barnalífeyrir vegna skólanáms*). Deze uitkering is beschikbaar als een van beide of beide ouders zijn overleden of een ouderdoms- of invaliditeitspensioen ontvangen.

Wat moet u doen om een gezinstoelage te krijgen?

Kinderbijslag

Een aanvraag voor kinderbijslag (*barnabætur*) moet worden ingediend bij de belastingdienst. De kinderbijslag wordt berekend op basis van gegevens over het gezin en het inkomen van het gezin.

Overige bijstand

Het kinderpensioen, de speciale uitkeringen, de uitkeringen voor gehandicapte en zieke kinderen en de toelagen voor alleenstaande ouders worden beheerd door het Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut (*Tryggingastofnun ríkisins*), waar de aanvraag ook moet worden ingediend. Het Nationaal Arbeidsbureau (*Vinnumálastofnun*) beheert de toelagen op werkloosheidsuitkeringen. Uitkeringen van lokale overheden moeten worden aangevraagd bij hun respectieve kantoren.

Hoofdstuk X: Werkloosheid

Wie komt in aanmerking voor een werkloosheidsuitkering?

Wanneer u een werknemer of zelfstandige bent die wettelijk in IJsland woont, kunt u recht hebben op een werkloosheidsuitkering (*atvinnuleysisdagpeningar*) als u werkloos wordt.

Om daarvoor in aanmerking te komen moet u geregistreerd staan bij het arbeidsbureau, in staat zijn om actief werk te zoeken en dat ook doen, zonder enige beperking beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en tussen de 16 en 69 jaar oud zijn. Ook dient u, voordat u een werkloosheidsuitkering aanvraagt, ten minste twaalf achtereenvolgende maanden actief te zijn geweest in de IJslandse arbeidsmarkt. Indien u niet meer dan drie van de laatste twaalf maanden actief bent geweest, hebt u slechts recht op een minimumuitkering.

Om recht te hebben op de volledige uitkering moeten zelfstandigen maandelijkse voorheffingen hebben betaald op hun berekende inkomen, dat ten minste gelijk moet zijn aan het door de minister van Financiën vastgestelde referentiebedrag voor het inkomen in het relevante beroep. Daarnaast moeten ze ten minste twaalf achtereenvolgende maanden voor de aanvraag van een werkloosheidsuitkering bij het Nationaal Arbeidsbureau sociale premies (*tryggingagjald*) hebben betaald en moeten enkele andere voorwaarden zijn vervuld.

Wat wordt er gedekt?

De werkloosheidsuitkering is een inkomensafhankelijke uitkering in de vorm van een vast dagelijks bedrag. De hoogte van het bedrag wordt vastgesteld op basis van de perioden dat de aanvrager tijdens de laatste twaalf maanden voor de werkloosheid heeft gewerkt, vroegere inkomsten en het huidige inkomen.

Forfaitair bedragen

Forfaitaire bedragen aan werknemers en zelfstandigen worden gedurende de eerste twee weken na het begin van de werkloosheid uitgekeerd. Het forfaitaire bedrag is 167 176 ISK (1 061 EUR) per maand.

Inkomensafhankelijke uitkeringen

Na de eerste twee weken kan de werkloze gedurende maximaal drie maanden een inkomensafhankelijke uitkering ontvangen. Deze uitkering kan een hoogte hebben van maximaal 70% van het gemiddelde inkomen in een periode van zes maanden die twee maanden voor het begin van de werkloosheid eindigt. Voor zelfstandigen is het inkomen van het laatste inkomensjaar bepalend voor de referentieperiode. De maximumuitkering is vastgesteld (263 548 ISK (1 674 EUR)).

Na gedurende de maximale periode van drie maanden een inkomensafhankelijke uitkering te hebben ontvangen, hebben werklozen recht op de forfaitaire basisuitkeringen.

De uitkering wordt maximaal drie jaar verstrekt (de uitkeringsperiode).. Wanneer iemand die een werkloosheidsuitkering ontvangt in die drie jaar weer aan het werk gaat, zal de uitkeringsperiode dienovereenkomstig worden verlengd. Nadat de werkloze gedurende drie jaar een uitkering heeft ontvangen, kan een nieuwe periode pas na 24 maanden beginnen, mits de betrokkene ten minste zes maanden na het eind van de vorige periode in de IJslandse arbeidsmarkt heeft gewerkt en zijn of haar baan om een geldige reden is kwijtgeraakt.

Er is geen wachttijd als de werknemer niet door eigen schuld werkloos is geworden.

Als het arbeidscontract echter uit vrije wil van de werknemer of door zijn of haar fout wordt beëindigd, bestaat er voor de eerste periode een wachttijd van twee maanden. De uitkeringsperiode zal dienovereenkomstig worden verkort.

Voor deeltijdarbeid worden de uitkeringen proportioneel verlaagd. Ook kan een dagelijkse toelage voor ten laste komende kinderen tot de leeftijd van 18 jaar worden toegekend. Deze toelage bedraagt 4% van de volledige basisuitkering voor elk ten laste komend kind.

Wat moet u doen om een werkloosheidsuitkering te krijgen?

Wanneer u werkloos wordt, dient u zich te laten registreren bij het Nationaal Arbeidsbureau (*Vinnumálastofnun*) en een werkloosheidsuitkering aan te vragen.

Hoofdstuk XI: Sociale minima

Wie komt in aanmerking voor een bijstandsuitkering?

Sociale diensten van lokale overheden

Gezinnen en individuele personen die ouder zijn dan 18 jaar kunnen in bepaalde situaties recht hebben op sociale diensten van lokale overheden. De Wet op de sociale diensten van lokale overheden (*Lög um félagsþjónustu sveitarfélaga*) dekt de behoeften van kinderen, jongeren, ouderen en personen met een handicap.

Iemand moet wettelijk in de desbetreffende lokale gemeenschap wonen, en voor sommige diensten kan dit aan een bepaald minimum zijn gebonden. De uitzondering hierop is bijstand in noodsituaties.

Sociale bijstand van de centrale overheid

Begunstigden van een ouderdoms- of invaliditeitspensioen, nabestaanden, personen die revalidatieprogramma's volgen, alleenstaande ouders, vaders van gehandicapte of chronisch zieke kinderen, jongeren die een studie volgen en voor ziektekosten verzekerde personen met substantiële medische kosten (inclusief geneesmiddelen) kunnen allemaal recht hebben op sociale bijstand van de centrale overheid.

Sociale bijstand wordt alleen betaald aan personen die in IJsland wonen en legaal verblijven. In de wetgeving en in administratieve bepalingen kunnen nog andere voorwaarden worden gesteld.

Wat wordt er gedekt?

Sociale diensten van lokale overheden

Lokale overheden stellen hun eigen regels vast voor het verlenen van financiële bijstand, waardoor deze per overheid kunnen verschillen. De meerderheid van de lokale overheden verstrekt echter financiële bijstand op basis van de richtsnoeren van het ministerie van Welzijn (*Velferðarráðuneytið*).

Het inkomen dat in aanmerking wordt genomen bij het beoordelen van de noodzaak om financiële bijstand te verstrekken omvat het loon, alle socialezekerheidsuitkeringen en de bijstand van de centrale overheid, met inbegrip van pensioenen, werkloosheidsuitkeringen (*atvinnuleysisdagpeningar*) en ziekte-uitkeringen uit het ziekenfonds van de vakbonden. De gebruikelijke regel is dat een huis/flat waarin de aanvrager woont en de eigen auto niet in de beoordeling worden meegenomen. Ook gezinstoelagen voor kinderen worden niet in aanmerking genomen bij het beoordelen van een aanvraag voor financiële bijstand. Deze komen niet te vervallen.

De bijstand wordt berekend op basis van de samenstelling van de gezinseenheid, die kan bestaan uit de aanvrager, zijn of haar echgeno(o)t(e) en kinderen tot de leeftijd van 18 jaar.

Lokale overheden zijn verplicht om regels voor het verlenen van financiële bijstand aan te nemen en om een minimumhoogte vast te stellen. Volgens de aanbevelingen van het ministerie van Welzijn mogen de maandelijkse bedragen, waar de huisvestingstoelage (*húsaleigubætur*) niet bij is inbegrepen, niet lager zijn dan de maandelijkse werkloosheidsuitkeringen.

De lokale autoriteiten kunnen ook financiële bijstand verstrekken, afhankelijk van de behoeften aan gezondheidszorg; deze bijstand is inkomensafhankelijk en gebonden aan een maximum. De bijstand kan bestaan uit tandartszorg en specialistische hulpverlening door een psycholoog, psychiater of maatschappelijk werker.

Sociale bijstand van de centrale overheid

Op nationaal niveau wordt premievrije bijstand verstrekt in de vorm van een specifieke aanvullende (gedifferentieerde of vaste) uitkering, die binnen wettelijk vastgestelde limieten ligt, aan specifieke categorieën van de bevolking in specifieke omstandigheden.

Indien van toepassing kan de bijstand worden gekoppeld aan inkomsten anders dan huisvestingstoelagen. In de regel worden alle inkomstenbronnen in aanmerking genomen. Het vermogen wordt over het algemeen niet in aanmerking genomen, maar inkomen uit vermogen wel.

De minimum- en maximumhoogte van de bijstand, of de hoogte van de vergoedingen van kosten aan de rechthebbende, worden wettelijk vastgesteld. De bijstand wordt verstrekt zolang de omstandigheden ongewijzigd blijven en aan de voorwaarden wordt voldaan.

Ook kunnen substantiële kosten van medische behandeling en geneesmiddelen geheel of gedeeltelijk worden vergoed, in welk geval het jaarinkomen van de begunstigde in aanmerking wordt genomen.

Aanvullende uitkeringen

De lokale overheden verstrekken echter wel een inkomensafhankelijke huisvestingstoelage (*húsaleigubætur*) tot een bedrag van 46 000 ISK (292 EUR) per maand, afhankelijk van de omvang, het inkomen en de huisvestingskosten van het gezin.

Hoe vraagt u een bijstandsuitkering aan?

Iedereen is verplicht om zichzelf, zijn of haar echtgeno(o)t(e) en kinderen tot de leeftijd van 18 jaar te onderhouden. Voordat sociale bijstand kan worden aangevraagd, moeten alle andere mogelijkheden zijn uitgeput (ook socialezekerheidsuitkeringen) en moet de betrokkene hebben aangetoond dat hij of zij actief naar werk zoekt.

Het vaststellen van de hoogte van de financiële bijstand valt onder de discretionaire bevoegdheid van de lokale overheden, die desondanks worden aangemoedigd om de richtsnoeren van het ministerie van Welzijn te volgen.

Het personeel van de sociale diensten van de lokale overheden onderzoekt en evalueert de behoeften van de aanvrager. Een aanvraag dient schriftelijk te worden ingediend en dient vergezeld te gaan van de nodige documenten waaruit het inkomen

blijkt (bv. belastingaanslagen en loonstrookjes voor de laatste maanden), evenals, indien relevant, een medisch rapport. De meeste lokale overheden hebben een speciale termijn vastgesteld waarin de aanvraag moet worden verwerkt.

Het Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut (*Tryggingastofnun ríkisins*) neemt de besluiten over de sociale bijstand van de centrale overheid. Een aanvraag dient schriftelijk te worden ingediend en dient vergezeld te gaan van de relevante documenten (bv. belastingaanslagen of -aangiften, een medisch rapport, indien van toepassing, en documenten met betrekking tot specifieke kosten).

Hoofdstuk XII: Langdurige zorg

Wie komt in aanmerking voor langdurige zorg?

Iedereen die wettelijk in IJsland woont en langdurige zorg, verpleging of andere hulp nodig heeft, kan recht hebben op prestaties voor langdurige zorg. Er geldt geen specifieke leeftijd om hiervoor in aanmerking te komen. Nieuwe ingezetenen moeten echter zes maanden wettelijk in IJsland wonen, gerekend vanaf de datum van registratie, en de noodzaak van specifieke zorg moet zijn vastgesteld.

Voor zorg in een verzorgings- of verpleegtehuis en thuiszorg moet er dekking door de ziektekostenverzekering bestaan. Er zijn geen specifieke categorieën afhankelijkheid.

Wat wordt er gedekt?

Prestaties voor langdurige zorg worden betaald uit het universele socialezekerheidsstelsel, en sociale bijstand door de lokale overheden. De prestaties worden geleverd in de vorm van verstrekkingen, aangezien er geen specifieke uitkeringen voor langdurige zorg bestaan.

Er kunnen drie typen diensten worden geleverd: diensten bij de begunstigde thuis, waaronder thuiszorg, en diensten in verzorgings- en verpleegtehuizen.

Thuiszorg en sociale diensten aan huis kunnen betrekking hebben op het verstrekken van maaltijden, schoonmaken, het geven van persoonlijke hulp en soortgelijke activiteiten. Deze diensten worden verstrekt door gezondheidsinstanties en gemeenten. Dagopvangcentra bieden tot tien uur per dag, vijf dagen per week accommodatie aan. Medische en persoonlijke hulp, counseling en recreatieactiviteiten zijn ook beschikbaar.

Van de begunstigden kan worden verlangd dat ze een bepaald bedrag per dag betalen voor de diensten van het dagopvangcentrum (925 ISK (5,87 EUR)), evenals een bepaald bedrag per maand, afhankelijk van het inkomen, voor een verpleeg- of verzorgingstehuis. Dit bedrag is maximaal 311 741 ISK (1 980 EUR) per maand. Thuiszorgdiensten zijn gratis. Sociale diensten bij de begunstigde thuis worden in rekening gebracht, afhankelijk van het inkomen van de begunstigde.

Andere mogelijke diensten zijn telecommunicatiediensten, technische hulp, hulp bij het aanbrengen van aanpassingen aan het huis, vervoersdiensten, enz.

De verstrekkingen worden aangeboden zolang de noodzaak van langdurige zorg (dat wil zeggen een bepaalde mate van afhankelijkheid) blijft bestaan.

Wat moet u doen om langdurige zorg te krijgen?

In elk gezondheidsdistrict beoordelen voor alle typen diensten benoemde groepen van beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg de noodzaak van langetermijnzorg. Iemand kan bijvoorbeeld geen aanspraak maken op een plaats in een verpleeg- of een

verzorgingstehuis zonder dat formeel is vastgesteld dat de noodzaak daartoe bestaat. De beoordeling wordt regelmatig geëvalueerd.

Zorgverleners kunnen professionele zorgverleners zijn of informele zorgverleners, zoals familieleden (in bijzondere omstandigheden kan een echtgeno(o)t(e) of een gepensioneerde een speciale uitkering (*makabætur*) krijgen). Professionele zorgverleners zorgen voor de verpleging of de levering van sociale diensten bij de begunstigde thuis, in dagcentra en in verpleeg- en verzorgingstehuizen. De kwaliteit van de zorg in verpleeg- en verzorgingstehuizen wordt drie keer per jaar beoordeeld.

Bijlage : Nuttige adressen en sites

Nadere inlichtingen over de voorwaarden en de persoonlijke socialezekerheidsuitkeringen in IJsland zijn te krijgen bij tot de openbare instanties die het stelsel van sociale bescherming beheren.

Voor informatie over uitkeringen bij verzekering in twee of meer lidstaten kunt u richten tot:

Ministerie van Welzijn

(Velferðarráðuneytið)

Hafnarhúsinu V/Tryggvagötu

150 Reykjavík

Tel. +354 545 8100

Fax: +354 551 9161

E-mail: postur@vel.is

<http://www.velferdarraduneyti.is/>

Ministerie van Financiën

(Fjármálaráðuneytið)

Arnarhvoli vid Lindargötu

150 Reykjavík

Tel. + 354 545 9200

Fax: + 354 562 8280

E-mail: postur@fel.stjr.is

<http://www.fjarmalaraduneyti.is>

IJslandse Ziektekostenverzekering

(Sjúkratryggingar Íslands)

Laugavegur 114-118

150 Reykjavík

Tel. + 354 515 0000

Fax: + 354 515 0051

E-mail: sjukra@sjukra.is

<http://www.sjukra.is>

Nationale Sociale-Zekerheidsinstituut

(Tryggingastofnun ríkisins)

Laugavegur 114

150 Reykjavík

Tel. + 354 560 4400

Fax: + 354 560 4551

E-mail: tr@tr.is

<http://www.tr.is>

Directoraat Arbeid

(Vinnumálastofnun)

Kringlunni 1

103 Reykjavík

Tel. + 354 515 4800

Fax: + 354 511 2520
E-mail: postur@vmst.is
<http://www.vmst.is>

Directoraat Belastingen

(Ríkisskattstjóri)

Laugavegur 166

150 Reykjavík

Tel. + 354 442 1000

Fax: + 354 442 1999

E-mail: rsk@rsk.is

<http://www.rsk.is>